

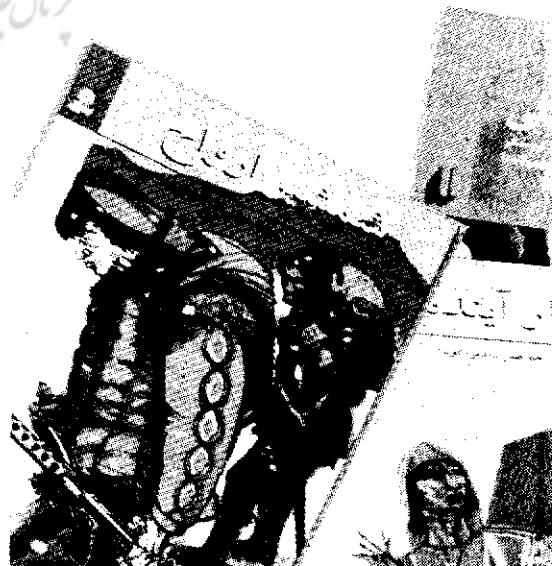
دانشی نو و هدفی زندگی ساز دست یافته است. «این هدف کمک به ایجاد شرایطی بود تا در آن بتوان دانش را از مخفیگاهش بیرون آورد و شهرها را علیه بربریتی که در اطراف آنها به حرکت در آمده بود، حفظ کرد.» (۱۱۴)

در رمان نگهبانان، حصار برقدار نمادی چشمگیر و برجسته است. حصار، شهر را از شهرستان جدا می‌کند و راب، دو بار از آن می‌گذرد. بار اول چون پسری غریبه به شهرستان - صحنه دلشوره و اضطراب نوجوانی و تصمیم‌گیری - می‌رود و بار دوم این صحنه را برای گذار به مرحله نویی از زندگی خود در شهر ترک می‌کند. در بار دوم، راب درباره محل، مسئولیتها، دوستیها و پیوندهای وفادارانه خود، تصمیم می‌گیرد. «حصار، مانعی که اگر در مغز و روح آدمها رسوخ نکرده بود، به راحتی قابل عبور بود، در دور دستها زیر نور ماه برق می‌زد.» (۱۱۵)

اینکه چنین ساختارهایی در آثار کریستوفر قابل شناسایی و تشخیص هستند، لزوماً به آن معنی نیست که خوانندگان جوان او هم از آنها باخبرند. گرچه بعید نیست که در میان برخی از گروه‌های سنی، چنین آگاهی‌ای نیز وجود داشته باشد. اصولاً، خوانندگان رمان از ماجراهای پرتحرک لذت می‌برند، اما ممکن

می‌شود. با این همه این بهشت، بهشتی است که آن را با تلاشی داوطلبانه و فردی باید ترک کرد. در رمانهای سه‌گانه سه‌پایه‌ها، محیط غارهای آهکی (همانند تونل یانگ فرو) - جایی که شورشیان بدون کلاهک پنهان شده‌اند و پیش از حرکت به درون دنیای ستیزه‌جو، نقشه می‌کشند - نیز از چنین شباهتی برخوردار است. صدای آب در همه جای غارها به گوش می‌رسد، دیوارهای محکم و سنگی غارها ساکنان آنها را در برابر هرگونه تغییرات جوی، گرما و سرمای فصلهای سال حمایت می‌کند. فرار پسرها از راه‌آب غار تاریکی که زیر شهر سه‌پایه‌ها قرار دارد و برآمدن آنها از شرایطی دشواری و مرگبار، آشکارا به روند تولد و بازگشت به زندگی شباهت دارد. در خلال تصاویر و استعارات قوی موجود در آثار کریستوفر، رد پای گذر از کودکی به نوجوانی و از نوجوانی به جوانی، با وضوح به چشم می‌خورد. به فرض، در رمان شه‌ریار آینده به جایی می‌رسیم که لوک پس از عبور از رودخانه‌ای خروشان، به عبادتگاهی زیرزمینی در زیر خرابه‌های استون هنج می‌رسد. وقتی او با هیئت دستیاری ویژه آنجا را ترک می‌کند، به

Bonzery .۱۰۸
 Brian Stableford .۱۰۹
 Surrey .۱۱۰
 North Downs .۱۱۱
 Empty World. p. 12 .۱۱۲
 Croydon .۱۱۳
 ۱۱۴. شه‌ریار آینده، جان کریستوفر، حسین ابراهیمی (الوند) انتشارات قدبانی، ص ۲۱۷.
 ۱۱۵. نگهبانان، جان کریستوفر، حسین ابراهیمی (الوند)، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، چاپ سوم، ص ۱۹۵ - ۱۹۴.

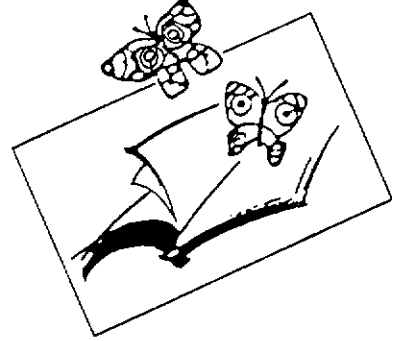

است به آثاری که در آنها به شناسایی و اکتشاف مناطق محلی پرداخته می‌شود نیز علاقه نشان دهند. هنگامی که محیط زندگی این افراد با محیط‌های خیالی یا واقعی دیگر، مقایسه یا مرتبط می‌شود، آنان با اشتیاق بیشتری از آنچه در اطرافشان هست و می‌گذرد، آگاه می‌شوند. در آن صورت، توجه آنان به نقش مسئولیتها و آزادیهای فردی در جامعه و محیط زندگی، بیشتر خواهد شد. قهرمانان نوجوانی که آنها (خوانندگان رمانها) کارهای برجسته‌شان را دنبال می‌کنند، اغلب برآنند تا بر طبیعت چیره شوند. در عین حال، همان‌گونه که در شهریار آینده می‌بینیم، ممکن است از پس زوالی که بنا بر توصیف اسوالد اسپنگلر^{۱۱۶} در آن «طبیعت از حال می‌رود، [و] کره زمین فدای تفکر فاوستی^{۱۱۷} می‌شود»، تکبری تکنوکراتیک نمایان شود. فرهنگها و بوم‌شناسیهای متقابل در محیط زیست ایزد - گیاه در کره ماه یا در جامعه زنگوله‌بندان، به شیوه‌ای کاملاً یا کم و بیش هوادارانه ارائه شده است. از این رو در برخورد مسئولانه با موقعیت «مشکل» که نتایج آن ممکن است اغلب باعث درجاتی از دوگانگی شود، خوانندگان جوان با لذت و در عین حال با روحیه‌ای مبارزطلبانه، به آنچه کالریج در مورد طوفان نوشت، هدایت می‌شوند. او در این مورد نوشت: «هیجان واقعی باید از درون، از تخیلی هوادار و متأثر، بجوشد».

در (رمانهای کریستوفر، تنوعهای (واریته‌های) بسیاری مبتنی بر بن‌مایه بهشت متروکه دیده می‌شود. بن‌مایه‌ای که از سافت‌ارهایی عمیق‌تر از ظواهر «سیاسی» و افلاقی مشهود در رمانهای او - گرچه موافق و سازگار - مکایت می‌کند. خروج از محیط زم‌مانند غارهای فراموشی با آن آبهای مغذی و پرورنده‌اش، تنها با زحمت و مشقت میسر می‌شود. با این همه این بهشت، بهشتی است که آن را با تلاشی داوطلبانه و فردی باید تری کرد.

رمانهای نوجوانانه جان کریستوفر

1. The White Mountains
2. The City of Gold and Lead
3. The Pool of Fire
4. The Prince in waiting
5. Beyond the Burning Lands
6. The Sword of the Spirits
7. Fireball
8. New Found Land
9. Dragon Dance
10. The Lotus Caves
11. The Guardians
12. Empty World
13. When the Tripods Came
14. Dome and Eva
15. Wild Jack
16. Dusk of Demons

چکیده‌ای از یک میزگرد تصویرگری در مطبوعات کودک و نوجوان

بهمن پور: تصویرگری مجله و کتاب، تفاوت ماهوی با هم دارد. یکی از این تفاوتها در محدوده زمانی است. دیگر اینکه در کتاب، تصویرگر خودش مدیر هنری است، اما در مطبوعات، علی القاعده یک مدیر هنری وجود دارد.

کشاورز: تصویرسازی برای مجلات کودک و نوجوان ویژگیهای خاص خود را دارد. در مقایسه با کتاب، فرصت تصویرسازی مجلات بسیار کمتر است. در کتاب، هنرمند با فراغت فکر می‌کند و بعد از توجه به زیر و بم کار و بررسی تکنیکهای مختلف، کار را شروع می‌کند. باید با سرعت تمام کار کرد و این، هم برای مدیر و هم برای تصویرگر، مشکل‌آفرین است، چراکه این کار قدرت تخیل و مهارت بالایی را می‌طلبد. سرعت کار، کیفیت را کاهش می‌دهد و از این روست که در همه کشورهای، مجلات کیفیت هنری کمتری نسبت به کتابها دارند.

صلواتیان: این ذهنیت که نشریه یک بار

آنچه خواهید خواند، گزارش کوتاهی است از یکی از میزگردهای اولین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان که در سال ۷۵ از سوی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برگزار شد. گفتنی است که در دومین جشنواره مطبوعات، هیچ‌گونه میزگردی درباره این نشریات برگزار نشد. در میزگرد «تصویرگری در مطبوعات کودک و نوجوان»، آقایان محمدعلی کشاورز (مدیر هنری سابق نشریات رشد)، کاظم طلایی (مدیر هنری نشریات رشد)،

محمدحسین صلواتیان (مدیر هنری نشریات امید آینده و آینده‌سازان) و محمودرضا بهمن پور (به عنوان مجری) حضور داشتند. آنچه در پی می‌آید، چکیده‌ای از نظرات شرکت‌کنندگان در این میزگرد است.

مصرف است، بر انگیزه تصویرگر تأثیر می‌گذارد. تفاوت دیگر، تنوع مخاطبان و تنوع مطالب یکی نشریه نسبت به کتاب است. سلیقه ذهنی مخاطب و خاطره قبلی او از نشریه نیز موضوع مهمی است که در کتاب وجود ندارد. تصویرگر خود را موظف می‌داند که حال و هوای نشریه را در طول زمان حفظ کند.

طلایی: تصویرسازی به تنهایی در مجلات کودک و نوجوان قابل بررسی نیست، بلکه باید در کنار صفحه‌آرایی ارزیابی شود. تصویرگر مجلات، قبل از اتود زدن باید صفحه‌بندی مجله را در نظر بگیرد و نمی‌تواند شبیه کادر نقاشی کار کند، او باید ترکیب نوشته و نقاشی را در نظر بگیرد. در نشریات، می‌تواند که هر موضوع یک تصویرگر داشته باشد. خوشبختانه امروز، تصویرگری مطبوعات کودک و نوجوان در حال تخصصی شدن است و می‌دانیم چه کسی بهتر شعر را تصویرگری می‌کند و چه کسی مقاله را، اما در مورد مطالب علمی تصویرگر متخصص چندانی نداریم. مشکل عمده دیگر این است که منتقد تصویرگری و صفحه‌آرایی مجلات کودکان نداریم.

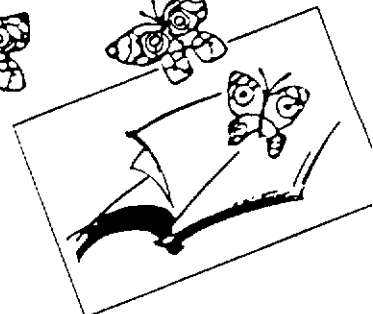
صلواتیان: وضعیت تصویرگری در نشریات، بستگی به سردبیر دارد و متأسفانه برخی از سردبیران توجه مناسبی به این مقوله ندارند. **طلایی:** مشکل بعضی مطبوعات این است که

یک نفر، خودش هم مدیر هنری است و هم، تصویرگر و صفحه‌آرا و دبیر عکس.

کشاوری: کار نشریات، کاری گروهی است. باید بین مدیر هنری، سردبیر، تصویرگر و صفحه‌آرا هماهنگی کافی وجود داشته باشد. حتی حرفچینی و صفحه‌آرایی، طراحی قطع، ستونها و کیفیت چاپ، در کیفیت هنری نشریه نقش عمده‌ای دارند. البته وضعیت مطبوعات ما در مقایسه با خیلی از کشورها، بسیار خوب است، گرچه امکانات فنی بسیار کمتری در اختیار داریم. این موفقیت به خاطر تقید هنرمندان ما به مسائل تربیتی و اخلاقی است.

صلواتیان: یکی از معضلات ما، نبود یک منبع و مرجع تصویری قوی و آرشویی مناسب در این زمینه است. مجلاتی که آرشوو نسبتاً خوبی دارند، به تصویرگر اجازه استفاده از آن را نمی‌دهند، حال آنکه یکی از تصویرگران با شرکت والت دیسنی مکاتبه کرده بود و آنها حدود دویست دلار کتاب تصویری را به رایگان برایش فرستاده بودند. این کم‌توجهی داخلی، مایه تأسف است.

طلایی: بیشتر تصویرگران، تصویرگری شعر را به خاطر تخیل آزاد آن می‌پسندند. ضعف کار عملی در دانشگاه‌ها هم نکته دیگری است که حتی در زمینه آناتومی ساده مورد نیاز مطالب علمی، آموزش و کار نمی‌شود. حسن مجله نسبت به کتاب در این است که تصویرگران، کار خود را با مجلات شروع کرده و رشد می‌کنند. مجلات باید از تصویرگران جوان استفاده کنند تا در کنار یک مدیر هنری خوب، حکم یک دانشگاه را برای آنها پیدا کنند. ما امروز متخصص طراحی سرگرمی برای بچه‌ها نداریم و اکثر سرگرمی‌ها کپی از کارهای خارجی است. بسیاری از عکسهای مجلات هم تکراری است، اما در مقولات طنز و

طلایی: بیشتر تصویرگران، تصویرگری شعر را به خاطر تفیل آزاد آن می‌پسندند. ضعف کار عملی در دانشگاه‌ها هم نکته دیگری است که متی در زمینه آناتومی ساده مورد نیاز مطالب علمی، آموزش و کار نمی‌شود. مُسن مجله نسبت به کتاب در این است که تصویرگران، کار خود را با مجلات شروع کرده و رشد می‌کنند.

پژوهشنامه الهیات کوک و دوچران شماره ۱۰

تصویرگری

صلواتیان: واقعیت این است که مجلات ما اندک‌اندک مخاطب و تیراژ خود را از دست می‌دهند. وقتی به تصویرگری روی جلد چهارهزار و هفتصد تومان پول می‌دهند، نباید توقع کیفیت خوب داشت. مشکل دیگر، ضعف متنهاست. متن قوی، تأثیر مثبت در روحیه تصویرگر دارد. نکته دیگر، مشکلات چاپ است که تا ۵۰ درصد از کیفیت کارها می‌کاهد و تصویرگر ما می‌داند که نمی‌تواند از مداد رنگی یا رنگهای ملایم و خاکستری استفاده کند.

کاریکاتور وضع خیلی بهتری داریم. صلواتیان: در استفاده از نیروهای جوان نباید زیاده‌روی کرد. بعضی مجلات به دلایل اقتصادی از جوانها استفاده می‌کنند و کیفیت‌شان افت می‌کند.

بهمن پور: نشریات بستر تجربه اصلی یک تصویرگر به شمار می‌آیند به شرطی که تصویرگر الفبای کار را پیشتر آموخته باشد. کشاورز: از مطبوعات نباید توقع معجزه داشت، نباید مجلاتی را که سه - چهار نفری در یک اتاق در می‌آوریم، با مجلاتی که کمپانی‌های بزرگ خارجی چاپ می‌کنند، مقایسه کرد. فرهنگ تهیه مجله و کاربرد آن هنوز در کشور ما جا نیافتاده است. پایین بودن حق‌الزحمه تصویرگر هم مسئله دیگری است که خواه ناخواه در کیفیت کار او تأثیر می‌گذارد، چراکه هنرمند مجبور می‌شود حجم کارش را در مطبوعات مختلف بالا ببرد. برای حل مشکلات موجود، باید تمام خانواده مطبوعات از جان مایه بگذارند تا این کارهای فرهنگی پیشرفت کند.

طلایی: بهترین تصویرگران درجه یک مطبوعات، این کار را رها کرده و به شرکت‌های تبلیغاتی کوچیده‌اند، متأسفانه امروز عده‌ای افتخار می‌کنند که این مجله را ما با سه یا چهار نفر در آورده‌ایم! این مایه بهجت نیست، مایه ننگ است. این توهین به مطبوعات است و چنین مجله‌ای نباید منتشر شود.

